

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

BİR YOK-MEKÂN ÖYKÜSÜ: TRABZON TEKEL BİNASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mimar Gürkan TOPALOĞLU

HAZİRAN 2013

TRABZON

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ	III
TEZ BEYANNEMESİ	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET	VIII
SUMMARY	IX
ŞEKİLLER DİZİNİ	X
TABLolar DİZİNİ	XII
1. GENEL BİLGİLER	1
1.1. Giriş	1
1.2. Çalışmanın Amacı	2
1.3. Genel Kavramlar	2
1.3.1. Modernite Kavramı.....	2
1.3.1.1. Mimarlıkta Postmodernizm.....	4
1.3.1.2. Küreselleşme	5
1.3.2. Mekân Kavramı	6
1.3.3. Zaman Kavramı.....	9
1.3.4. Zaman-Mekân Kavramı.....	10
1.3.5. Zaman-Mekân Sıkışması	12
1.3.6. Yer Kavramı	12
1.3.6.1. Antropolojik Yer	14
1.3.6.1.1. Yerin Tarihsel Oluşu	14
1.3.6.1.2. Yerin Kimlikleyici Oluşu	15
1.3.6.1.3. Yerin İlişkisel Oluşu	17
1.3.7. Yok-Mekân Kavramı	18
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR	22
2.1. Yöntem.....	22
2.2. Araştırma Yöntemi Olarak Sözlü Tarih	24
2.2.1. Sözlü Tarihin Hazırlanması	26
2.2.1.1. Tasarım	26
2.2.1.2. Görüşme	26
2.2.1.3. Arşivleme	27

2.2.1.4.	Sunuş ve Yorumlama	27
2.3.	Araştırma için Sözlü Tarih Uygulaması Tasarımı	28
2.3.1.	Temaların belirlenmesi	28
2.3.1.	Görüşülen Kişilerin Belirlenmesi	29
2.3.1.1.	Görüşülen Kişilerin Kısa Özgeçmişleri	29
2.3.1.1.	Soruların Hazırlanması	30
2.3.	Çalışma Alanına Ait Bilgiler	31
2.3.1.	Reji ve Tekel İdaresi	31
2.3.2.	Trabzon Tekel Binası, Konumu ve Yakın Çevresi	32
2.3.3.	Tekel Binası Mimari Özellikleri	33
2.3.4.	Varlıbaş Alışveriş Merkezi	37
2.3.5.	Yarışma Sonucunda Birinci Seçilen Proje ve Jüri Raporu	40
2.3.6.	Varlıbaş Alışveriş Merkezi ile Değişen Çevre	43
3.	BULGULAR VE İRDELEME	45
3.1.	Görüşme Temaları ve Görüşmeler	45
3.1.1.	Trabzon Tarihi Üzerine Yapılan Görüşmeler	45
3.1.2.	Bellekteki Tekel Binası Üzerine Yapılan Görüşmeler	50
3.1.3.	Kimlik ve Kimlikleyici Oluş Üzerine Yapılan Görüşmeler	55
3.1.4.	İlişkili Oluşu Üzerine Yapılan Görüşmeler	58
3.1.5.	Tarihsellik Üzerine Yapılan Görüşmeler	64
3.1.6.	Sokak Alışveriş Kültürü Üzerine Yapılan Görüşmeler	68
3.1.7.	Diğer Alışveriş Merkezleri ile Olan Benzerlik Üzerine Yapılan Görüşmeler	71
3.1.8.	Dönüşüm Sonrası Tekel Binası-Varlıbaş Alışveriş Merkezi Üzerine Yapılan Görüşmeler	73
3.1.9.	Anı Biriktirme Üzerine Yapılan Görüşmeler	75
3.2.	Görüşme Temalar Üzerine Bulgular	81
3.2.1.	Trabzon Tarihi Üzerine Bulgular	81
3.2.2.	Bellekteki Tekel Binası Üzerine Bulgular	82
3.2.3.	Kimlik ve Kimlikleyici Oluş Üzerine Bulgular	83
3.2.4.	İlişkili Oluş Üzerine Analiz Çalışması	85
3.2.5.	Tarihsellik Üzerine Bulgular	86
3.2.6.	Sokak Alışveriş Kültürü Üzerine Bulgular	87

3.2.7.	Diğer Alışveriş Merkezileri ile Olan Benzerlik Üzerine Bulgular.....	88
3.2.8.	Dönüşüm Sonrası Tekel Binası – Varlıbaş Alışveriş Merkezi Üzerine Bulgular.....	89
3.2.9.	Anı Biriktirme Üzerine Bulgular	89
3.3.	Birey-Mekân İlişkisinin Antropolojik Yer ve Bellek Kavramları Üzerinden İrdelenmesi.....	90
4.	SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	93
5.	KAYNAKLAR	100
6.	EKLER	104
ÖZGEÇMİŞ		